

पवासकरे अनेस्त्रीनां हाथपग-आदिकजे
 अंगतेनोजोस्पर्शयायतोएकउपवासकरे
 अनेस्त्रीनेपेरवानुंजेवसूतेनोजोस्पर्शया
 यतोपणएकउपवासकरे॥ अनेतेवसूजो
 धोयुंथकुंभीनुंहोयअथवाधोयुंथकुंसुका
 यनुंहोयअथवानुंहोयनेतेअडिजायतो
 तेनोउपवासनदि॥ अनेस्त्रीयेपोतानाअंग
 उपस्थीउतारिनेमुकुंजेवसूतेनेजोअडि

जवायतो एक उपवास करे ॥११॥ श्लोकः स्त्रीपु
द्द्वेष भगव्यर्त्तोः पुसांपुरो यदि ॥ कुर्याद्वती स
तु तदा कुर्या ॥१२॥ अर्थः ॥ अने निष्काम व्रत वा
जो जे पुरुष ते जे ते जो भगवान् निवार्त्ता स्त्रीने
संभलावे वा सारु पुरुष निःप्रागल्भ्य करे तो एक
उपवास करे ॥१२॥ श्लोकः स्त्रीसंबंधिनि संकल्पे
इष्टे जाते पिचेतसि ॥ भाषणे वा स्त्रिया जाते कु
र्या ॥१३॥ अर्थः ॥ अने जेना चितने विषे स्त्री सं

नि० बंधिमलिनसंकल्पपणजोयद्जायतोतेनि
६ कांमव्रतवालोपुरुषजेतेएकउपवासकरे
अनेस्त्रिसंघाथेजोबोल्निजवायतोएकउपवा
सकरे॥१२॥श्लोकः॥पुद्गरबोधनंनार्याःप्रच्छन्न
कारयेतथा॥तदात्तंशृणुयाद्योज्जोकर्या॥१५
॥अर्थः॥अनेपुरुषपासेस्त्रीनेछानिज्ञानवा
त्ताजोकरिहमोकलेतोतेनिष्कांमव्रतवालो
पुरुषजेतेएकउपवासकरेतथातेस्त्रीयेको

ईकपुरुषपासेछांनिवारताकेवंगविहोयते
नेजोछांनोसांभलेतोएकउपवासकरे॥१
॥श्लोकःप्रसादिकंभगवतोगुप्तंवेत्प्रैषसै
॥सनिष्कामव्रततिर्हिकर्या॥१५॥अर्थअने
निष्कामव्रतवालोपुरुषतेजेतेभगवांन
निप्रसादिएबुजेपुष्पचंदनअन्नवस्त्रादिक
परार्थतेजोछांनुंस्त्रीनेदेईमोकलेतोएक
उपवासकरे॥१५॥श्लोकःनार्यावाप्रेषितं

नि

७

विष्णोयेदिप्रासादिकेयुमान्गुप्तमृही
कुर्यात्ततर्षेष॥१६॥पर॥अनेस्त्रीयेमोक
ल्युंजेभगवाननुंप्रसादिएवुंपुष्पचंदन
अन्नादिकवस्तुतेनेजोछांनुंगूहणकरे
तोएनिष्कांमवतवालोपुरुषतेजेतेएक
उपवासकरे॥१६॥श्लोकःप्रब्रह्मंषेषये
नयेपुस्तकंवातथैषितम्॥गुह्यायात
काकुंदंसोपिकुर्या॥१७॥अर्थःअनेपुस्त

कलखिनेअथवा लखाविनेजोछांनुंस्त्री
नेअर्थेमोकलेतोतेनिष्कांमव्रतवालोपु
रुषजेतेएकउपवासकरेअनेपुस्तक
लखाववासारुमोकलाजेकोराकाग
लतेनेजोछांनागृहणकरेतोएकउपवा
सकरे॥१७॥श्लोकयत्किंचिद्वस्त्वानार्येषे
षयेद्वेषितंतया॥गृहीयादुसमेवासौकु
र्या॥१८॥अर्थः॥अनेअन्नवस्त्रादीकजे

नि०

टी

कां ईकपदार्थहोये तेजोछानुंस्त्रीनेन्द्र
र्थमोकलेतोतेनिष्कांमव्रतवाजोपुरुषजे
तेएकउपवासकरेतथातेस्त्रियेमोक
ल्युजेन्द्रनवस्त्रादिकपदार्थतेनेजोछां
नुंग्रहणकरेतोएकउपवासकरे॥१८॥
कस्त्रीचित्रप्रेक्षणेचासोस्त्रीचित्रकरणेत
थास्त्रीवेशधारिपुस्यर्शेकुर्यात्॥१९॥
अनेस्त्रीयोनांजेचिन्नांमणतेनेमदईनेजो

जुवेतोएनिष्कामव्रतवालोपुरुषजेतेए
कउपवासकरेतथाजोस्त्रिनुंचिन्नामणपोते
करेतोएकउपवासकरे॥तथास्त्रीनावेशप
नेधरिरह्योजेपुरुषतेनेजोअडेतोएकउ
पवासकरेतथातेसाथेबोलेतोएकउपवा
सकरे॥१८॥श्लोकः॥याक्रियायत्रवस्त्रीणोभ
वेश्नावासनादिकातांतत्रकुर्याद्यश्चसौकु
या॥२०॥अर्थः॥अनेजेसुलनेवीषेस्त्रियो

निजेस्नानादिकक्रियातेयातिहोयनेतेस्त्रल
नेविषेजोतेक्रियानेकरे॥तोएनिष्कामव्र
तवालोपुरुषजेतेएकउपवासकरे॥२०॥

श्लोकस्त्रीणांसंचरणस्थानैचोस्वर्गमलमू
त्रयोःयदिकुर्यात्तर्हिपुमात्कुर्यात्॥२१॥अर्थ

अनेजेस्त्रलनेविषेस्त्रियोनोपगफेरहोय
तेस्त्रलनेविषेजोनुपुशंकाकरवाजायतो
तेनिष्कामव्रतवालोपुरुषजेतेएकउ

पवासकरे तथा ते सुलने विषे दशा फरवा
जायतो पण एक उपवास करे ॥ २१ ॥ श्लोक
स्त्रीमुख भगवद्वार्तो श्रोतुं तिष्ठं च सन्मुख
म् स्त्रीणां मुपविशो यश्च कुर्या ॥ २१ ॥ अर्थ ॥ अ
ने जे तिकां मव्रतवालो पुरुष जे ते स्त्रीनां मुख
थकि भगवांन निवार्तासां भलवांसां रुजो
रहेतो ते एक उपवास करे ॥ अने वलि जो स्त्रि
योने सन्मुख बेसे तो पण एक उपवास करे

निकां ॥२२॥ श्लोकः धनुर्मानाभ्यन्तरे च एयोर्मागं प्य
१० नापदियः कुर्याद्गमनं सोपि कुर्यात् ॥२३॥ अथ
अनेमार्गपोलो होय तथा कोर्द् प्रापत्काल
नपद्गो होय तो पण जो र्द् यकि पांच हाथ
ने छे टे न चाले ने दु क र्द् चाले तो ते निष्कां
मवत वालो पुरुष जे ते रा क उप वा स करे
॥२४॥ श्लोकः सर्वस्त्रिया चोपावेशे धृष्टि स्थि
ल्लकटे तथा र्द् चित्रं च स्मृ शो धो सो कुर्या

ॐ ॥ २४ ॥ अर्थ अने निष्कांमव्रतवालो पुरुष जे
ते जो स्त्री भेलो एक लीगा राउपसु बेसे तो
ते एक उपवास करे ॥ तथा स्त्री नाचित्रां मण
ने अरे तो पण ते एक उपवास करे ॥ २४ श्लो
कः ॥ काष्ठादिजाया स्त्री मूर्तेः स्पर्शजातेपि च
वती स्त्री गुल्हां गेक्षणे चासौ कुर्यात् ॥ २५ ॥ अ
र्थ अने देवतानि प्रतिमादिना बिजाजे का
सृष्टिकाने पाषाण आदिकनि स्त्रीनिषु

नि
११

तलितेनेजो-अरिजवायतोनिष्कांमव्रतवा
लोपुरुषजेतेएकउपवासकरे॥२५॥श्लोक
पुशूनापक्षिणांवापिमैथुनस्येक्षणेकचित
जातेमनोवशातथाकुर्यात्॥२६॥अर्थः-अनेमै
थुननेविषे-प्रासक्तएवाजेपशुतथापक्षिते
मनेजोकारेकमननेपरवशायईनेजोवाई
जवायतोतेनिष्कांमव्रतवालोपुरुषजेतेए
कउपवासकरे॥२७॥श्लोकःप्रयोजनेनवा

स्वैरंस्त्रा गच्छेच्चैः सबंधने स्वस्थाने तत्र चै
कर्षे कुर्यात् ॥ २७ ॥ अर्थः अने वाऽनो तथा
वंडितया भित्तये एकरिने बंधिये जुक्त
एवुं जे पोतानुथान कतेने विषे कोई क
पर्यंत नसारु अथवा अजां एो अथवास
इज स्वभावे कोई कस्त्री आवेने त्यां जो ए
कलो होय तो ते निष्कां मत्रत वालो पुरु
ष जेते एक उपवास करे ॥ २७ ॥ श्लोक का

नि०

१२॥

यार्थं सहजं वापि त्यापदैकः स्त्रिया गृहम् ॥
प्रविशपत्रातिगच्छेत्सकुर्यात् ॥ २६ ॥ अर्थः ॥
नेकोई ककार ज्यने अर्थे अथवा सहज स्व
भावे अथवा प्रापत्काले करिने निष्काम
व्रतवा लो जे पुरुष ते जे ते पो ते रा क लो ज
जे घर मां स्त्री होये ते घर मां पेशिने जोत
काल पाछे नि सरि आवे तो पण ते रा क
उपवास करे ॥ २६ ॥ श्लोकः ॥ स्त्री संबंधे नम

लिनैस्वप्नेजातेततथास्त्रियाः॥ दर्शनदीय
यातेचकुर्वो॥ २५॥ अर्थः॥ अनेस्त्रीनासंबं
धेकरिनेपोतानाव्रतनेदृषणापमाडेएदुं
मलिनस्वप्नजोथायतोतेतेनिष्कांसव्रतवा
लोपुरुषजेतेएकउपवासकरे तथास्त्री
नादर्शनयकिजोविर्यपातथायतोए
कउपवासकरे॥ २५॥ अर्थः॥ एकउपविष्टंभो
जनार्थयंनारिपरिवेषयेत॥ शुद्धार्थमा

नि
१२

त्मन करश्चासोकार्यो ॥ २० ॥ अर्थः अने भोज
न करवाने अर्थ बेगो एवोजे निष्काम व्रतवा
लो पुरुष तेने जो स्त्री पिर से तो ते पोताना
आत्मानि श्रुतिने अर्थ एक उपवास करे
२० ॥ श्लोकः अनाच्छादितकोपिनस्त्यामीहिंवा
ससासभाम् ॥ प्राग्ले स्त्रीयुंतां तर्हि कुर्या
॥ २१ ॥ अर्थः अने निष्काम व्रतवा लो जे पुरु
ष तेने ते बहिर्वासे करिने नथिटां क्युंकोपि

यागी

नजेणोएवोयकोजोस्त्रीयोयेजुक्तएवीजे
सभातेप्रत्येआवेतोएकउपवासकरे॥श
श्लोकः इत्थं सामान्यतः प्रोस्त्रीसंसर्गउपोष
णम्॥ असत्रापीहेशोस्त्रानेकुर्यो॥श॥**अर्थ**
एविरित्येसांमानपणोकरिनेस्त्रीनासंब
धनेविषेएकउपवासकरवोकट्योअने
एविजरित्यनुंजेबिजुस्थानकतेनेविषेप
एजोएवोस्त्रीनोसंबधथायतोनिष्काम

निः

१४

श्री

व्रतवालो जे पुरुष जे ते एक ज पवास करे
२२॥ श्लोकः एकाकिन्यास्त्रियासांकं च ध्वग
तो दिन त्रय मुपोषम् ॥ २२ ॥ अर्थः इवेण थि
कां ईक विषस्त्री नो संबंधया यते ने विशी
पुपवास करवानि रित्स कहिये छै ईये ॥
एक लिजे स्त्री ते से घाये एक लोजे पोते त्रिका
म व्रतवालो पुरुष ते नि एकांत स्थल ने वि
षे थोडि कवा रजो स्थिति थई जाय तो ते

क

पुरुषजेतेलागटत्रणपुपवासकरेतथा
एलिस्त्रीभेलोएकजावतेजोमारगमांच
जाईजवायतोपणतेलागटत्रणपुपवा
सकरे॥३३॥श्लोक॥करेणकांसवैवत्रयाक्षीयं
पातेरुतेवती॥उपोषणंप्रकुवीतदिना
नांसचष्टयम्॥३४॥अर्थः॥अनेनिष्कांसव
तवालोपुरुषजेतेकामवशथैनेजोपोता
नेहाथेकरिनेविर्यपातकरेअथवाबिजा

निं

१५

नेहाथेकरावीर्यपातकरावेतोतेजाग
टचारदिवससुधिउपवासकरे ॥ ३४ ॥

श्लोक स्त्रीसंगेतुरुतेसाक्षाद्वारणापार
णां व्रतम् ॥ वर्षमेकं प्रकुर्वीतसक्तचित्त
वणान्पिबन् ॥ ३५ ॥ **अर्थः** अनेजोसाक्षा
तस्त्रीनोसंगथायतोवारमहिनासुधिनि
रंतरधारणापारणानामेजेव्रततेनेक
रेतेजेदिवसउपवासकरेतेदिवसतो

केवलजलमात्रजपिवेअनेजेदिवसपा
रणांकरेतेदिवसतोमिठाविनानोकेव
लसाथवोपाणिमांघोलीनेपिवेएविरि
त्येबारमहिनासुधिकरे ॥३५॥श्लोकः रा
तत्कर्तुमशक्तधर्मज्ञासूत्रदशरितम् ॥ वि
धेतरंविदित्वातत्कुर्येच्छक्त्यनुसानुतः
॥३६॥अर्थः अनेबारमहिनासुधिजेएधा
रणापारणाव्रततेनेकरवानेअर्थेअस

निः
१६

मर्षरावोजेपुरुषतेजेतेधर्मशास्त्रनेविषे
कत्योजेएपापनिवारणनोबिजोप्रकार
तेनेजांलिनेपोतानिशक्तिनेअनुसारेक
रानेकरे॥ ३६॥ श्लोकः शुद्धर्थेषूपवासेषु
निरमात्रेपिबेधती॥ नत्वन्यभक्षयेत्किं
चिद्दालोरुगणोजरन्नपि॥ ३७॥ अर्थः अने
एनिष्कामव्रतनिश्चिनेअर्थेजेजेउपवा
सकरवाकत्याछेतेनेविषेनिष्कामव्रत

वालो जे उ पवास नो करना रो पुरुष ते जे ते
एक जल मात्र ज पिवे पण बिजुंकां ईखा प
नहि अने बालक होय तथा रोगि होय त
था रुह होय ने ते मने पण जो ए पूर्वे कहि आ
व्याते मां हिलो उ पवास कर वो पडे तो ते उ
पवासने दिवस एक जल मात्र ज पिवुं पण
बिजुंकां ईखा वुं नहि ते मां आठ वरस पिउ प
सने सोल वरस सुधि बालक के वाय अने

त्रि० एसिवरसनोहोयतेहृदकेवायएविरित्ये
१७ व्यवस्थाछे॥ ३७॥ श्लोकः॥ एतेवश्यंतूपवा
सानिष्कामव्रतचारिभिः॥ कार्याइतिममै
वाज्ञाभवतीसवगम्पंताम्॥ ३८॥ अर्थ
अनेएनिष्कामव्रतनापालवावालाजे
पुरुषतेमनेएटलाजेएउपवासनेअ
वश्यकरवाकेतांएविरित्येएअमारि
जः॥ प्राज्ञाछेएमतमारेसर्वेनेजांएवुं

जरकरवा

॥३६॥ श्लोकव्रतक्षतौ करिष्यति नोपवा
सांस्तथाचये ॥ निषेधिष्यंति ते कर्त्तस्तेभ
विष्यति कामिनः ॥३७॥ अर्थः अनेनिकांम
व्रतनापालनाराजे पुरुषतेजे ते एनिका
मव्रतनाभंगने विषेकत्याजे उपवासने तो
करसे नहि तथा ते उपवासने कोईक क
रतो हशेने तेने वारशो ए बेजणाजे ते प्रति
शोकांमे करिने व्याकुंलयाशो ॥३८॥ श्लोक

त्रि०
१६॥

दयायेनिषेधेयुं बालादीनुपवश्यतः॥ स्व
यंतरावोपवासान्विदध्युस्तद्विशुद्धये॥ ४७॥
अर्थः॥ अने ए निष्काम व्रतनाभंगजे उपवा
सतेनेकरशोएवाजे बालकव्रद्धनेरोगिते
मनिशुद्धिने अर्थे वारनारोपोतेते उपवा
सने करे॥ ४७॥ **श्लोकः** येमया विहितामेता
मयांदा मात्मशुद्धयेपालयेयुस्तैर्बोध्या
नृद्धिवीयानहीतरो॥ ४८॥ **अर्थः** अने निष्काम

व्रतनापालनारापुरुषतेमनाञ्प्रतःकर
एनिशुद्धिनेञ्प्रथेञ्प्रमेकरिजेञ्प्रामर्यादा
तेनेजेनिष्कामव्रतवालापालेतेमनेञ्प्रमा
राउरुवमंषदायनोनेजेनपालेतेउरुव
संषदाययकिबात्पुनेविमुखछे॥५१॥
मुवतउवाच॥कः॥शुत्वेतिवाव्यंसहरेर्मह
र्हिःप्रीतस्तथात्येपिगृहीतराश्चतथाविधा
नुविदधुःप्रतिज्ञांप्रणामतेभक्तहितप्रसक्त

जांणाव
मर्याद

नि०
१६

म॥४॥**अर्थः** हवेः कृतः ऋषिकहेः छेदे राजन्
सर्वेऽरवमात्रनेनाशकरिनोखेणवाहरि
जे श्रीसहजानंदस्वामिमहाराजतेनुंजेण
विरिसनुं वचनतेनेसांभलिनेमोटाऋषि
जेते ब्रह्मानंदमुनितथातेसभानेविषेवे
ठाजेगृहसुखविनानाबिजानिष्कांमव्रत
नापालनाराहरिजनतेसर्वेजेतेषन्नथ
यायकापोतानाभक्तजननुंजेहितकर

बुतेनेविषेतत्परावाजेतेश्रीजिमहाराज
तेनेनमस्कारकरिनेजेमएश्रीजिमहाराजे
कल्फतेविरित्येपालवानिसर्वप्रतिज्ञाक
रताहवा॥४२॥श्लोकःइतिपरमपवित्रामत्र
निष्कामहिंप्रतिदिनमनरागा॥द्येपवेयुःप्र
भातेत्रिभुवनजयद्यतेसुखेनैवकामंस
कलगुणकलंकंनूनन्मूलयेय॥४३॥इति
श्रीसहजानंदस्वामिकथितानिष्कामशुद्धि
संगम ॥

एविरित्येवमिति महाराजे कहिने परमपवित्र
 एवित्तेवमिति कांस्यद्वितेनोऽत्रालोकने
 विषयेनेनिकांमवतवाजापुरुषतेतेतेदिव
 सदिवसप्रत्येप्रभातनेसमेऽतिहेतयकि
 जोपाठकरेतोतेसखेकरिनेपोतानाहृद
 ययकिकांसनेमूलमांथिउखाडिनाखे
 तेकामकेबोछेतोत्रिलोकिनोजेजयतेणो
 करिनेछेऽतिशोऽहंकारजेनेएबोछेऽत्र

नेसमग्रजेरूडागुणमात्रतेनोकलंक
रूपछेकंतांसमग्ररूडागुणनेभुडाकरि
नांखनारछे॥धर॥इतिश्रीमहजानंदस्वा
मिश्रिष्पनित्यानंदमुनिलिखितानि
कांमशुद्धिकासमाप्ता॥